

De duinen van de Opaalkust (NW-Frankrijk)

Voor liefhebbers van duinen is een bezoek aan de kust van noordwest-Frankrijk zeer de moeite waard. De "Côte d'Opale", zoals de kust tussen Calais en de baai van de rivier de Somme wordt genoemd, biedt een rijke afwisseling in landschappen. Naast vele grote en kleinere duingebieden zijn er riviertjes die via estuaria in zee uitmonden en indrukwekkende rotskusten.

De natuurbescherming staat hier echter nog in de kinderschoenen, en aantastingen en bedreigingen zijn er vele: bebouwing, recreatie, jacht, motorraces, wegenaanleg, etc.

door G. VAN OMMERING

Ondanks bebouwing (bijv. Le Touquet, veelbetekenend ook wel Paris-Plage geheten), aanleg van havens en industrieterreinen (Boulogne!) en bebossingen in het verleden resteren nog grote en fraaie duingebieden.

In de meeste gebieden kunnen 2 zones onderscheiden worden:

- de aan het strand grenzende 'niet-gefixeerde' duinen, ook wel 'blanke duinen' of 'lage duinen' genoemd;
- de meer landinwaarts gelegen 'gefixeerde duinen', ook wel aangeduid als 'grijze duinen' of 'hoge duinen'.

Hierin komen vochtige valleien voor en struwelen van o.a. Vlier, Hondsröos, Egelantier, Gelderse Roos, Kruipwilg, Duindoorn, Liguster en Meidoorn.

Door uit de hand gelopen recreatief gebruik zijn in de 'gefixeerde' duinen grote verstuingen ontstaan.

Meer landinwaarts zijn de meeste gebieden bebost met voornamelijk naaldhout. Slechts op een paar plaatsen vinden we typische binnenduinvvegetaties in de vorm van iepenbosjes met een rijke kruidenlaag (met o.a. Tongvarren) of ont kalkte duingraslanden

(met o.a. Kalkwalstro, Duinbergvlas en plaatselijk zelfs Struikheide).

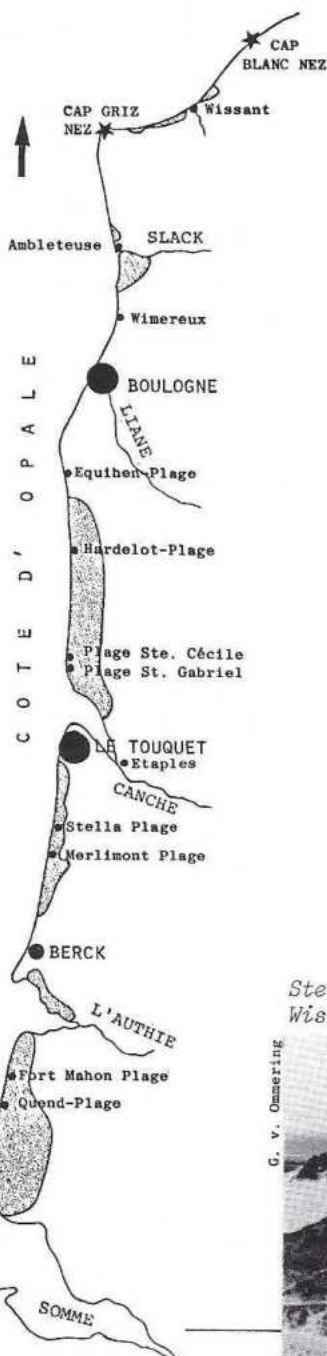
RIVIERTJES EN DUINEN

Vele kleine en een paar grotere riviertjes monden aan de Opaalkust uit in zee. Deze zorgen voor een voortdurende zand- en slibaanvoer, waaruit zich de duinen en de slikken en schorren van de estuaria hebben gevormd. Verzanding van de riviertjes is dan ook een al eeuwenoud probleem langs deze kust. Zo had Wissant een bloeiende haven tot aan de 14e eeuw. Dit is nu nauwelijks meer voor te stellen: we zien nu een miezerig stroompje breed uitwaaiend over het strand naar zee siepelen.

REKREATIE EN VERSTUIVINGEN

Van geleiding van recreatie is nauwelijks sprake. Met uitzondering van de terreinen die ten behoeve van de jacht gesloten worden gehouden zijn de duingebieden meestal vrij toegankelijk, althans in praktijk, bijvoorbeeld omdat op veel plaatsen en in elk geval langs het strand goede hekken ontbreken.

Als zodanig aangegeven paden zijn

Sterk verstoven duinen ten zuiden van Wissant.

G. v. Ommering

Zandopvang met behulp van netten in de duinen ten zuiden van Ambleteuse.

er nauwelijks, dus iedereen kan kriskras door het duin lopen. In een aantal badplaatsen worden zelfs speciale plastic 'sleetjes' verkocht om van de duinen af te glijden!

De gevolgen laten zich raden: een wirwar van wilde paden en gigantische verstuiwingen. Dit leidt weliswaar tot het ontstaan van vochtige duinvalleien, maar de schaal waarop het gebeurt is in sommige gebieden zo enorm dat daar aan droge vegetaties niet veel meer rest dan wat soortenarme helmegroeingen.

Er wordt wel geprobeerd om de verstuiwingen te beteugelen door het planten van Helm en het plaatsen van takkenschermen en netten. Dit heeft echter weinig succes omdat niet tegelijk de oorzaak van het stuiven wordt weggenomen: het massaal belopen van het duin.

VOCHTIGE VALLEIEN

Een gunstig gevolg van de vele grote verstuiwingen is het ontstaan van vochtige valleien. Deze zijn in vele gebieden aan te treffen. Zeer fraaie voorbeelden zijn er in de duinen ten noorden van Stella Plage. Hier vinden we in een lange vallei in een nog steeds stuivend duin een met de verdere verstuiwing opschuivende suksessiereeks van onbegroeid, vochtig zand, via pioniervegetaties (met o.a. Teer Guichelheil, Late Zegge, Vleeskleurige Orchis), naar Kruipwilgstruwelen met een rijke ondergroei van Parnassia een Rondbladig Wintergroen tot struwelen van Vlier, Duindoorn en Ratelpopulier, waartussen o.a. Grote Keverorchis groeit.

JACHT EN KONIJNEN

Naast de rekreatie drukt ook de jacht een groot stempel op de duinen. Grote stukken zijn permanent afgesloten ten behoeve van het jachtplezier van enkelen. Op

veel plaatsen zijn plasjes gegraven, waar met behulp van lokmiddelen eenden en andere vogels naartoe worden gelokt, om ze vanuit de schuilhutten rond de plas te kunnen neerknallen.

In tegenstelling tot in Nederland zijn er bijna nergens sporen te vinden die op de aanwezigheid van konijnen duiden. Dit is ongetwijfeld het gevolg van de extreem hoge jachtdruk.

De gevolgen hiervan voor de duinen zijn enorm. Waar de duinen niet onderhevig zijn aan verstuiwingen zijn ze volledig dichtgegroeid met struwelen van o.a. Duindoorn, Liguster, Kruipwilg, met op lagere delen soms ook Berk, Els en Vlier (bijv. de duinen ten zuiden van Hardelot-Plage). Duingraslanden zijn bijna nergens te vinden.

KUSTAFSLAG

Op een aantal plaatsen is sprake van sterke kustafslag. Dit levert spektakulaire beelden op van bunkers op het strand (of bijvloed ver in zee!), enorm hoge klifduinen die heel fraai een uit vele horizontale laagjes opgebouwde bodem laten zien, vochtige duinvalleien die via beekjes op het strand afwateren en campings tot bijna op het strand.

BESCHERMING HARD NODIG

Het is hoog tijd voor een op natuurbescherming gericht beheer. Hoe groot de bedreigingen zijn illustreert het volgende bericht, ontleend aan de Nieuwsbrief van de Raad van Europa (afkomstig uit Combat Nature no. 65):

"In 1975 werd in de duinen van Le Touquet de eerste motorrace georganiseerd. Ondanks een studie naar de gevolgen van de race voor het milieu en een besluit van het Ministerie van Milieu in 1982 om geen uitzonderingen meer toe te staan op het besluit van de prefect om het rijden in de duinen te ver-

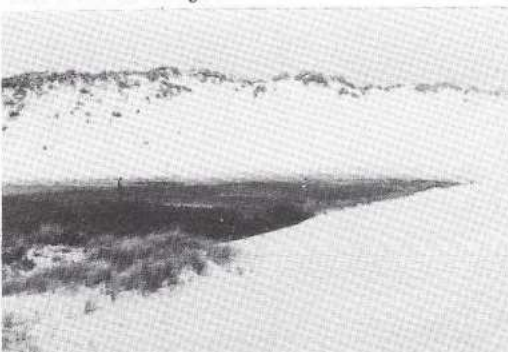
bieden, gaan de motorwedstrijden gewoon door. In 1984 wordt het circuit met bulldozers verbreed en 1100 motoren en 300.000 toeschouwers vernielen de duinen. De races worden mischien uitgebreid over de gehele Opaalkust. Naast het project om nieuwe circuits aan te leggen voor 2-, 3- en 4-wielige voertuigen komt dan nog de ongeorganiseerde en illegale motorcross in de duinen.

Men is bang dat de laatste duinen in het noorden die nog behouden zijn gebleven nu dreigen te verdwijnen"

BRONNEN

- HOUVENAGHEL, G. (z.j.). Moussault's gids van de Noordzeekust. Moussault, Bussum/Standaarduitgeverij, Antwerpen.
ELEN, H. (red.) (1982). Ambleuse, studie van de Noordzeekust. P.D.L., Leuven.
NIEUWSBRIEF VAN DE RAAD VAN EUROPA (1984), no. 84-10.
INSTITUT GEOGRAPHIQUE NATIONAL. Carte Topographique 1:100.000, nr. 1.
ESPACE NATUREL REGIONAL (z.j.). Au nord de la baie de la Canche.

Jonge vochtige duinvallei ten noorden van Stella Plage.

Fraai ongestoord duinlandschap ten noorden van Stella Plage.

Kustafslag ten zuiden van Plage St. Gabriel. Veenlaagjes op het strand.

